

**ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ ВЪВ
ВЪЗСТАНОВИТЕЛНОТО ПРАВОСЪДИЕ
ПРИ СЛУЧАИТЕ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ
ОТ ОМРАЗА СРЕЩУ ЛГБТ**

ACKNOWLEDGEMENTS

Content editor: Malini Laxminarayan, European Forum for Restorative Justice

Graphic design: Marian Coppieters, Çavaria

Publisher: LetsGoByTalking Project Consortium, 2021

This publication was produced as part of the project LetsGoByTalking: Innovative paths through restorative justice for victims of anti-LGBT hate crimes, co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020). The content of this publication represents the views of the authors only and is their sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

СЪДЪРЖАНИЕ:

- A** РЕЗЮМЕ
- B** ВЪВЕДЕНИЕ ВЪВ ВЪЗСТАНОВИТЕЛНОТО ПРАВОСЪДИЕ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА ОТ ОМРАЗА
- C** ИСТОРИЯ НА ЖЕРТВАТА: ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ВЪЗСТАНОВИТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ
- D** ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: БЕЛГИЯ
- E** ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: БЪЛГАРИЯ
- F** ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: ИТАЛИЯ
- G** ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: НИДЕРЛАНДИЯ
- H** ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: ПОЛША
- I** ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: ИСПАНИЯ
- J** ОБНАДЕЖДАВАЩИ СТРАТЕГИИ ОТ СТРАНА, КОЯТО НЕ УЧАСТВА В ПРОЕКТА (ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО)
- K** СТРАТЕГИИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТАТА В МРЕЖА И СЪТРУДНИЧЕСТВОТО
- L** ЧЕСТО ЗАДАВАНИ ВЪПРОСИ 20
- M** ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ МИСЛИ

РЕЗЮМЕ

В разрастващата се област на възстановителното правосъдие се проучва потенциалът на тази форма на разрешаване на конфликти в случаи на престъпления, например при лица, пострадали от сексуално насилие, или в случаите, в които жертвата е непълнолетна. Специфичният контекст на вида престъпление оказва влияние върху опита на жертвата и извършителя при участието им в процедурите на възстановителното правосъдие и затова тези особености трябва да бъдат внимателно обмислени. Жертвите на престъпления от омраза представляват една особено уязвима група поради посегателството върху тяхната идентичност, а в много случаи и поради продължаващата дискриминация и злоупотреба, с които може да са се сблъскали през годините. В същото време разбирането на причините, поради които извършителите извършват тези форми на насилие и дискриминация, е от решаващо значение за по-доброто разбиране на ролята, която възстановителното правосъдие може да играе.

Накратко, възстановителното правосъдие може да се определи като “всеки процес, който дава възможност на жертвите на престъпление, както и на извършителите, ако те доброволно са дали съгласието си, да участват активно в решаването на въпросите, произтичащи от престъплението, с помощта на обучена и безпристрастна трета страна” (Директива на ЕС за правата на жертвите, Директива 2012/29/ЕС). Възстановителното правосъдие представлява отговор на престъпно поведение, което не само е в нарушение на закона, но и е насочено към компенсиране на вредата, причинена на жертвата. Решаващите ценности включват улесняване на диалога, фокусиране върху вредите, участие, чувство за справедливост, истина, отговорност и зачитане на човешкото достойнство (Chapman & Törzs, 2018). За жертвите на (анти-ЛГБТ) престъпления от омраза подобна платформа предоставя възможност да се включат в диалог, за да разберат как тяхната идентичност е изиграла роля и да възстановят баланса или да отново да се овластят, които вероятно са загубили в резултат на

престъпното деяние.

Целта на тази брошура е да обобщи обещаващите стратегии и да предложи информация, която да отговори на често срещани въпроси. Освен това брошурата се надява да повиши осведомеността на създателите на политики и ключовите заинтересовани страни, като представи примери и доказателства от различни държави за това как да се подхожда към възстановителното правосъдие в случаи на престъпления от омраза срещу ЛГБТ. Един от ясните резултати от проекта LetsGoByTalking е необходимостта от по-нататъшно сътрудничество между организациите на гражданското общество, специалистите по възстановително правосъдие и професионалистите в областта на наказателното правосъдие, както за повишаване достъпът до тези процедури за жертвите на престъпления от омраза, така и за гарантиране на подход, отговарящ на нуждите на лицата, сблъскали се с вреди, основани на идентичността им. По тази причина целевата група на настоящата брошура е широка, включително и поради факта, че тя предоставя първи поглед върху прилагането на възстановителното правосъдие в случаи на престъпления от омраза, насочени срещу ЛГБТ - област, която все още не е достатъчно развита и изисква допълнително внимание.

На следващите страници представяме примери от шестте държави, участващи в проекта LetsGoByTalking, с различен напредък в областта на престъпленията от омраза (Белгия, България, Италия, Нидерландия, Полша и Испания). Тези примери отразяват текущото положение и предлагат първи поглед върху това, което се случва в национален мащаб, и възможният потенциал. Макар че практиките и програмите се различават, могат да се направят няколко паралела, в допълнение към идентифицирането на областите, в които все още е необходимо подобрене. Докато четете тази публикация, ви приканваме да разсъждавате заедно с нас, тъй като особено усилията, положени за обединяване на специалистите по възстановително правосъдие, от една страна, и експертите по ЛГБТ, от друга, все още имат да извървят дълъг път и могат да се възползват от критична мисъл и обратна връзка.

ВЪВЕДЕНИЕ ВЪВ ВЪЗСТАНОВИТЕЛНОТО ПРАВОСЪДИЕ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА ОТ ОМРАЗА

В

Възстановителното правосъдие, както като дисциплина, така и в практиката, бележи значителен ръст през последните 30 години. Появи се по-добро разбиране за това как тази форма на разрешаване на конфликти може да се прилага и в най-предизвикателните контексти, включително при тежки престъпления като сексуално насилие и убийства. И в двата случая специфичният контекст изисква по-задълбочено разбиране на сложността и характеристиките на тези видове престъпления. Същото важи и за случаите на престъпления от омраза, при които последиците са по-тежки за жертвите, в резултат на връзката с насилието или тормоза и тяхната идентичност. Въпреки че възстановителното правосъдие може да предложи нов инструмент или подход за справяне с тези престъпления, преди да се приложи в тези случаи, е важно да се разбере как най-добре да се подходи към жертвите и извършителите на престъпления от омраза (включително мотивите на извършителя). Освен това, от решаващо значение е комплексното разбиране на вредата, която е претърпяна и причинена, в допълнение към първопричината за такова поведение, както и въздействието на този вид престъпления върху обществото като цяло. В настоящия момент, поради относителната новост прилагане на възстановителното правосъдие при този вид престъпления, изучаването на съществуващите практики е изключително ценно.

Програмите за възстановително правосъдие съдържат следните елементи:

- ▶ диалог, в който се набляга на приобщаването на жертвата;
- ▶ цел за възстановяване; приоритизиране на вредата, нанесена на жертвата;
- ▶ поемане на отговорност от извършителя;
- ▶ и диалог, подпомаган от безпристрастен медиатор или посредник.

За да можем да очертаем и други полезни практики, включихме и програми с възстановителна насоченост, които включват инициативи с по-далечни цели, като например програми за повишаване на осведомеността за жертвите сред изтърпяващите наказания затворници, подкрепа за жертвите, даваща им възможност да изкажат мнението си, образователни програми за извършителите на престъпления, за да разберат повече за вредите, които са причинили, или други програми, насочени към извършителите на престъпления, които наблягат на поемането на отговорност и рехабилитацията.

Какви елементи обаче трябва да се вземат предвид при прилагането на тези програми и потенциалните ползи за жертвите и извършителите на престъпления от омраза? До каква степен е достатъчно да се възприеме подход, ориентиран към жертвата, при прилагането на възстановителното правосъдие и до каква степен трябва да се отчита сложността на вредите, основани на идентичността? За жертвите въздействието вероятно ще бъде дълбоко, тъй като тяхната идентичност и личност са били обект на посегателство. Насилието, злоупотребата или заплахата от злоупотреба, изострени от идентичностния характер на деянието, вероятно ще доведат до засилено чувство на безпомощност и несигурност. Не могат да бъдат пренебрегнати явления като интернализирана хомофобия или предразсъдъци, както и въздействието на продължаващата дискриминация. Усещането на жертвата за себе си и за мястото ѝ в обществото е поставено под въпрос и изисква подход, който да се справи с тези последици. За извършителя на престъплението, който често прави опити да неутрализира отговорността си, сблъсъкът с действията му дава възможност за изграждане на съпричастност.

Въпреки това, в повечето случаи липсват програми за възстановително правосъдие, насочени конкретно към жертвите на престъпления от омраза. В същото време един наистина фокусиран върху жертвите подход вероятно ще гарантира, че специфичните нужди на пострадалите поради идентичността си, ще бъдат постигнати. Следователно въпросът е как да се гарантира, че процесът взема предвид това и напълно отговаря на реалността при жертвите на анти-ЛГБТ престъпления от омраза.

ИСТОРИЯ НА ЖЕРТВАТА: ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ВЪЗСТАНОВИТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

Марк* претърпява физическо посегателство срещу личността си, вследствие на което се нуждае от медицинска помощ и дългосрочна психологическа подкрепа в резултат на психическите травми. Освен полицията, Марк не е знаел за нито една организация или институция, която да предлага подкрепа на жертви на престъпления от омраза срещу ЛГБТ. Според него липсата на достъп до подкрепа се дължи на страха че няма да бъде взет на сериозно от организациите, подкрепящи жертвите на престъпления.

Както и при много други жертви на престъпления от омраза, възстановителното правосъдие не е било предложено като възможност на Марк. Когато го питат дали би приел да участва в такъв процес, ако му се предложи, той казва - „Бих приел [предложението], защото смятам, че е важно да мога да разкажа историята си и да изразя болката си. Извършителят трябва да разбере какво е извършил и до каква степен това е повлияло на живота ми.“

Що се отнася до насърчаването на възстановителното правосъдие, Марк посочва, че е изключително важно това да се прави за доброто на

¹ Горепосочената гледна точка на жертвите е резултат от интервютата с тях, проведени по време на проекта LetsGoByTalking. Прилагането на възстановителното правосъдие към престъпленията от омраза трябва да се разглежда и по отношение на извършителя, въпреки че това не беше във фокуса на проекта. За извършителя възможността да разбере конкретните вреди, причинени от посегателството върху личността на дадено лице, може да има положителен ефект върху него, а в по-успешните случаи дори да доведе до промяна на поведението му, което е по-малко пристрастно и дискриминационно. За пълното разбиране на този процес обаче са необходими повече изследвания и разглеждане на обещаващи стратегии, свързани конкретно с извършителя.

жертвите. Когато коментира системата на наказателното правосъдие, той смята, че на теория тя трябва да показва, че е извършено престъпление с мотив на омраза; с други думи, съдилищата трябва да признаят, че някой е бил нападат заради своята ЛГБТ идентичност, но често това не се случва.

От гледна точка на Марк, започването на разговор с извършителя може да доведе до по-добро разбиране на мотивите за извършване на престъплението. Влизайки в такъв диалог, извършителят може да промени гледната си точка. В същото време обаче Марк се притеснява, че извършителят няма да покаже признаци на разкаяние, а само ще му причини още повече болка.

Марк би искал да види, че професионалистите осигуряват подходящо отношение към жертвите, което изисква те да имат уменията да изслушват фактите, и да вникват във вредата и страданието на жертвата, и да отсъждат по правилен начин, така че всеки резултат да се фокусира и върху причинената на жертвата вреда, а не само върху наказанието на извършителя. Според Марк жертвата винаги трябва да заема централно място в правосъдието. Жертвата трябва да продължи живота си, въпреки последиците от престъплението. Марк смята, че наказанието на извършителя е с по-малък приоритет от помощта за жертвата.

Марк споделя своята история, но тя наподобява историята на много други жертви на престъпления от омраза срещу ЛГБТ, които се интересуват от участие в такава процедура, но не са наясно с възможностите за това. Уникалният опит на жертвите на престъпления от омраза не може да бъде пренебрегнат - както беше установено в по-широкото изследване на LetsGoByTalking, жертвите не винаги са убедени, че RJ ще предотврати повторението на такова престъпление. Също така, Марк е имал контакт с местна неправителствена организация, която е пропуснала да го насочи към услуга за медиация, което само демонстрира потенциала за увеличаване на достъпа до възстановително правосъдие, когато се насърчава и стимулира сътрудничеството между организациите и заинтересованите страни.

**Името е променено за целите на анонимността*

ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: БЕЛГИЯ

D

В Белгия съществуват програми за възстановително правосъдие, но те не съдържат конкретни насоки за справяне с (анти-ЛГБТ) престъпления от омраза. Въпреки че съществуват много възстановителни процеси, като например полицейска медиация, възпитателни санкции, имащи за цел променяне на нагласите на нарушителите и насърчаващи рехабилитацията им, конференции за непълнолетни (**Hergo**) и медиация по взаимно съгласие, тук се фокусираме върху два процеса, които могат да обединят както възстановителното правосъдие, така и ЛГБТ или въпроси, свързани с дискриминация..

Mediante (Валония) и **Moderator (Фландрия)** са двете организации за възстановително правосъдие в Белгия, натоварени с организирането на медиация компенсирание на претърпените вреди. Медиацията за обезщетяване е подход, който не е насочен към отклоняване на вниманието, и може да бъде поискана от всеки, включително от жертвата или извършителя, въпреки че най-често прокурорът преценява и изпраща преписките до съответните служби за медиация. Медиацията е независима от наказателното производство, въпреки че протича успоредно с него, или като следваща стъпка. В резултат на закон от 2005 г. медиацията се счита подходяща на всеки етап от съдебния процес, включително на след постановяване на присъдата. Въпреки че законът определя критериите, от които се ръководи процесът на медиация, като активно участие и комуникация, той не предвижда строга процедура при медиацията. По-скоро страните трябва да определят как ще се проведе тя, за да се отразят напълно техните нужди. При тези процедури се поставя акцент върху диалога, а не върху уреждането на спора. Въпреки че съдиите не са задължени да вземат предвид резултата от медиацията, те могат да го направят.

Медиацията за обезщетение подчертава значението на приобщаването на жертвите и централното място на нуждите на жертвите, което е от

решаващо значение при реагирането на престъпления от омраза. Вместо да очертава какво може да означава възстановителното правосъдие за жертвите, то дава възможност на жертвите да посочат как могат да извлекат най-голяма полза, например по отношение на преодоляването на щетите, нанесени на тяхната идентичност. Единствено чрез възприемането на такъв подход, ориентиран към жертвите, жертвите на (анти-ЛГБТ) престъпления от омраза ще могат да участват в диалог, в който се разглежда уникалният характер на претърпените от тях вреди, и услугата ще може да бъде адаптирана към различните лични нужди, които жертвите могат да имат.

Unia е независима публична институция, която се бори с дискриминацията и расизма. В циркулярното писмо COL13 от 2013 г. относно дискриминацията и престъпленията от омраза, издадено от министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи и колегията на главните прокурори, урежда и сътрудничеството между Unia, полицията, прокуратурата и Института за равенство между половете. Възстановителната медиация трябва да се разглежда като вариант от прокуратурата в случаи на дискриминация, престъпления от омраза или реч на омразата. Съдията също може да наложи алтернативни санкции. Организации като Unia могат доброволно да участват в програми, насочени към правонарушителите. Unia е експериментирала с тези възстановителни процеси, за да разбере по-добре до каква степен може да се приложи процес като медиацията. В този случай Unia функционира като участник в медиацията с цел постигане на конструктивно, извънсъдебно споразумение. По отношение на алтернативните мерки, а не непременно на възстановителното правосъдие, както беше определено по-рано, Unia има за цел да помогне както на жертвата, така и на извършителя, като се съсредоточи върху образованието/педагогическото обучение. Такъв резултат признава необходимостта от обмен на информация във връзка с произхода, значението и последиците от престъпленията от омраза и речта на омразата.

Е ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: БЪЛГАРИЯ

В България не съществуват програми за възстановително правосъдие, насочени към престъпления от омраза срещу ЛГБТ или към престъпления от омраза като цяло. През последните 20 години много организации на гражданското общество са разработили успешни програми, които прилагат различни възстановителни практики в различни области (напр. затвори, образование, семейство), но повечето от тях са проектни. Понастоящем обаче съществува процъфтяваща възстановителна общност от професионалисти, която създава начини за прилагане на възстановително правосъдие, както и настоява за законодателни промени в тази област. Престъпленията от омраза, насочени срещу ЛГБТ, не се класифицират като такива, и не се преследват като престъпления от омраза, поради което статистиката и информацията за такива случаи, както и достъпа до жертвите и извършителите е ограничен. В същото време обаче е важно да се отбележи, че много организации изразяват готовност за бъдещо сътрудничество с ЛГБТ общността за решаване на различни въпроси, свързани с ЛГБТ, включително анти-ЛГБТ престъпления от омраза. Тук споделяме практиката на Фонда за превенция на престъпността (ИГА).

ИГА е неправителствена организация със седалище в Пазарджик, която работи активно с лишени от свобода и бивши затворници, като е единственият подобен център за правонарушители и бивши затворници в страната. Холистичният подход на организацията използва програми за когнитивно-поведенческа терапия, които са структурирани в сесии на различни теми, съчетаващи развитието на социални умения, умения за общуване и емоционални умения. При непълнолетните в конфликт със закона се поставя акцент върху развиването на емпатия. За да се справи с рецидивизма, организацията, наред с другото, предлага възстановителни подходи.

ИГА изпълнява програми за пряка медиация между жертви и извършители, въпреки че броят на тези случаи е ограничен, тъй като често едната

или и двете страни не желаят да участват. Специалистите оценяват случая, за да решат дали пряката медиация е най-добрият подход и дали има вероятност да доведе до положителен резултат. Има обаче случаи, в които и двете страни искат да участват, но специалистът взема решение да не провежда медиация. Такова решение отнема правото на вземане решение и от двете засегнати страни, което противоречи на възстановителната перспектива. Неотдавна ИГА въведе и семейни групови конференции като метод за рехабилитация и реинтеграция на бивши затворници обратно в обществото и в техните семейства.

Опитът на ИГА-Пазарджик в работата със семействата на извършителите може да даде представа за работата със семействата на извършителите на престъпления от омраза, за да им помогне да се изправят срещу предразсъдъците, които стоят зад престъплението от омраза, и да реинтегрират членовете на семейството си обратно в общността. При планирането на процеса, ИГА искат първо съгласието на извършителя на престъплението за участие и ако той се съгласи, се обръщат към жертвата. Извършителите трябва да признаят и да осъзнаят че са виновни, преди да започне процесът на медиация. Оценката се извършва от психолог, тъй като медиацията се възприема като психологически процес. Психологът преценява дали жертвата и извършителят имат адекватни когнитивни способности, както и емоционална зрялост. Процесът има за цел да насърчи разкаянието и съжалението у извършителя, като се основава на емпатията. Тази съпричастност се събужда, като се съберат заедно извършителят и лицето, което е пострадало от деянието - лице, което може да е техен роднина или по някакъв друг начин да е в близки отношения. Изграждането на съпричастност може да бъде от ключово значение и за преодоляване на скритите предразсъдъци.

ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: ИТАЛИЯ

Е

Липсата на нормативна рамка за престъпленията от омраза, насочени срещу ЛГБТ, затруднява идентифицирането на конкретни случаи, в които възстановителното правосъдие е било приложено към престъпление, мотивирано от хомо- или трансфобска омраза. Въпреки че няма програми, които да работят специално по отношение на (анти-ЛГБТ) престъпленията от омраза, съществуват обещаващи стратегии, които се характеризират с подход, ориентиран към жертвата и основан на диалог, целящ да предложи услуги на жертвите, с протокол, който може да бъде прехвърлен и приложен към престъпленията от омраза. Поради широкия спектър от услуги на местно равнище, тук са представени няколко от най-подходящите примери.

COnTatto е проект, който работи в социален контекст, където е възможно да се решават конфликти чрез изслушване и диалог, и чрез насърчаване на културната промяна. COnTatto се определя като проект за благосъстояние на общността и създава възстановителни пътища в общностите, в които работи. Проектът повишава осведомеността за възстановителното правосъдие, неговите методологии и конкретна полезност, за да насърчи нова перспектива за правосъдието и санкциите. Въпреки че програмата COnTatto не е насочена конкретно към жертви на престъпления от омраза, общностният компонент е особено подходящ, тъй като може да доведе до ново усещане за приобщаване и сигурност.

Centro per la Giustizia Riparativa e per la Mediazione в град Милано има дългогодишна традиция във възстановителните подходи, насочени към насърчаване на възстановяването и помирението, както и към укрепване на чувството за сигурност. Центърът се стреми да отговори както на нуждите на жертвите, така и на последиците за общността, в която е извършено престъплението, като предлага подход, ориентиран към жертвите. Основната цел е възстановителното правосъдие. Въпреки че престъпленията от омраза не са във фокуса на вниманието, престъпления,

мотивирани от предразсъдъци към ЛГБТ лица, са били разглеждани чрез медиация. Осъществимостта на всеки случай работи на базата на индивидуална оценка, като предлага потенциал за справяне със случаи, основани на идентичността.

Centro Italiano per la Promozione della Mediazione е неправителствена организация, създадена през 1995 г. от група криминолози, социолози, психолози, съдии и социални работници, и представлява един от първите италиански опити за обучение и прилагане на медиация. Центърът има за цел да насърчи разрешаването на конфликти посредством диалог, чрез медиация между страните, като набляга на междуведомственото сътрудничество и повишаването на осведомеността.

Caritas Italiana е организация, основана през 1971 г., чиято цел е да насърчава ценностите на благотворителността, човешкото достойнство и развитието, както и социалната справедливост и мира. През последните десетилетия Caritas отделя внимание на темата за възстановителното правосъдие. Възможно е да има специфични характеристики, които биха могли да дадат по-добър поглед върху медиацията на престъпленията от омраза, например чрез фокуса им върху аспектите на идентичностите, като използват разказа като инструмент за предизвикване на създаване и разпознаване на общи ценности.

Aleteia, създадена във Флоренция през 2010 г., има за цел да подобри взаимоотношенията в общностите и да отговори на нуждите на общностните групи. Aleteia управлява Centro Interdisciplinare di Giustizia Riparativa Minorile, който прилага възстановително правосъдие в системата за правосъдието за непълнолетни. От 2016 г., заедно с Arab, Aleteia управлява проекта MeF - нов публично съфинансиран проект, посветен на възстановителни и образователни дейности.

ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: НИДЕРЛАНДИЯ

През последните години Министерството на сигурността и правосъдието, различните заинтересовани страни в областта на наказателното правосъдие (Съветът на съдебната власт, прокуратурата, полицията), Организацията за подкрепа на жертвите и за възстановително правосъдие изразиха подкрепата си за въвеждането на медиацията в наказателното правосъдие. През 2016 г. Съветът по наказателно правосъдие и закрила на детето посъветва министъра да включи по-стабилно принципите на възстановителното правосъдие в законодателството и политиките. За съжаление обаче, няма сътрудничество между експертите по възстановително правосъдие и групите за защита на ЛГБТ правата. В Нидерландия програмите и инициативите в областта на възстановителното правосъдие не разполагат със специфичен експертен опит при справянето с нуждите на жертвите на анти-ЛГБТ престъпления от омраза. В Нидерландия съществуват две форми на медиация между жертва и извършител: Едната се предлага от съда по време на наказателното производство (Mediation in Court), а другата - от неправителствена организация (Perspectief Herstelbemiddeling) извън наказателното производство. И двете услуги са безплатни и се предоставят от обучени медиатори.

При съдебната медиация, медиаторите са независими професионалисти, работещи за бюро по медиация, което е част от съда. Този вид медиация е възможна при всички видове престъпления, но се предлага само по време на наказателния процес, когато това се предложи от полицията, прокуратурата или съда. И жертвата, и извършителят трябва да се съгласят на медиация, а извършителят трябва да признае последиците от деянието си и да поеме отговорност. Жертвите и извършителите, както и техните адвокати също могат да поискат медиация. Около половината от делата са за престъпления, свързани с насилие. По време на процеса жертвата има възможност да разкаже на извършителя за физическото, емоционалното и финансовото въздействие на престъплението; да

получи отговори на въпроси относно престъплението и извършителя; и да участва пряко в разработването на план за възстановяване на вредите, които извършителят трябва да възстанови. Медиацията може да доведе до писмено споразумение между жертвата и извършителя за официално признаване на вината, извинения или бъдещо поведение, както и за обезщетение или компенсация в случай на материални и нематериални щети. Двете страни могат да решат (макар и да не е необходимо) да изпратят споразумението до съда. Съдията може да вземе предвид това споразумение при вземането на решение за присъдата.

Схемата за медиация извън наказателното производство (от Perspectief Herstelbemiddeling) предвижда медиация между жертвата и извършителя, без да има възможност да се повлияе на резултата от наказателното производство. Процедурата може да се прилага за всички видове дела, като може да се приложи и когато става въпрос за детска престъпност, или жертвите са деца. Нарушителите и жертвите могат да инициират схемата по своя инициатива или чрез съответните органи (основните са Пробационната служба, Службата за последващи грижи и Службата за подкрепа на жертвите). Участието е доброволно както за жертвата, така и за извършителя. Процесите на медиация извън наказателното производство не са ограничени във времето. Те могат да се провеждат преди или след съдебния процес и до 10 или повече години след датата на присъдата. Въпреки че организацията има малък опит с жертви на Анти-ЛГБТ престъпления от омраза (тъй като тези случаи рядко са доведени до тяхното внимание и услуги по тези случаи рядко се изискват), организацията има голям интерес да бъде информирана и обучена за работа с анти-ЛГБТ престъпления от омраза. Като се има предвид сериозното и дълготрайно въздействие върху жертвата, както и фактът, че престъпленията от омраза често не се разглеждат по подходящ начин в съдебната система, се очаква възстановителният подход да подпомогне изцелението на жертвата, дори ако престъплението е извършено отдавна.

ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: ПОЛША

Нуждите на жертвите в полските наказателни производства не се задоволяват адекватно. Информираността на жертвите и практикуващите юристи за правата на жертвите е недостатъчна. Ситуацията се усложнява допълнително в случаите на Анти-ЛГБТ престъпления от омраза, тъй като те не са признати в полското наказателно право и всички актове, насоки и политики не третират тези случаи като престъпления от омраза.

Има обаче примери, които са постигнали напредък по отношение на възстановителното правосъдие и престъпленията от омраза, какъвто е случаят във Вроцлав. В стремежа си да стане партньор в рамките на работната група за възстановително правосъдие на Европейския форум за възстановително правосъдие, кметът на Вроцлав създава екип за възстановително правосъдие.

Центъра за възстановително правосъдие във Вроцлав (WCRJ) с програмата си “Работа за местната общност” е част от Интеграционния център във Вроцлав (WIC). WIC предоставя помощ на хора, изложени на риск от социално изключване, с цел социална и професионална интеграция. WCRJ организира общественополезен труд, които да бъде полаган от правонарушителите. Правонарушителите могат да бъдат включени в дейности за реинтеграция с подкрепата на психолог и професионален консултант. Те се насочват и към специализирани институции за разрешаване на проблемите, довели до престъпното им поведение. Услугите на WCRJ са насочени към лица, осъдени за реч на омразата или за престъпления от омраза. Местната общност също е целева група, която съобщава за вандализъм, увреждане на имущество и реч на омразата на публично място. Общественополезният труд, използван за наказание и превъзпитание, прилагани от WCRJ, включва премахване на символи и надписи на омразата от общественото пространство. WCRJ не посредничи между жертвата и извършителя на престъплението, въпреки че насочва случаите към други организации, които могат да осъществяват медиация. WCRJ неофициално си сътрудничи със Сдружението “Култура

на равенството”, основната ЛГБТ НПО във Вроцлав.

Програмата “Управление на конфликти и партньорска медиация” (СМРМ) е създадена от Фондация “Дом на мира” (НРФ), неправителствена организация със седалище във Вроцлав, която понастоящем работи в три области: Местно развитие за съживяване на квартала, медиация между връстници и преобразуване на конфликти. СМРМ е ориентирана към възстановяване, като включва комплексна образователна дейност, насочена към училища и други образователни институции с цел положителна промяна на отношенията в общността; обучение в мирно разрешаване на конфликти между връстници и предотвратяване на насилието между връстници. Потози начин, те се учат да развиват емпатия, да анализират конфликтни ситуации и да намират заедно решения на трудни ситуации. Програмата не е насочена конкретно към речта на омразата и други форми на дискриминация, но може да се прилага към всички видове конфликти между връстници, които не са сериозни престъпления. Към СМРМ може да се обърнат при конфликти между връстници, свързани със сексуалната ориентация, половата идентичност и изразяването на пола, половите характеристики и различните форми на сексуален тормоз. НРФ не работи с жертви на Анти-ЛГБТ престъпления от омраза, но си сътрудничи със Сдружение “Култура на равенството” и ги подкрепя с професионалните си знания. В по-широката рамка на обучението по антидискриминация, граждански права и права на човека (вкл. СМРМ), НРФ засяга и въпроси, свързани с ЛГБТ.

ОБЕЩАВАЩИ СТРАТЕГИИ: ИСПАНИЯ

Въпреки липсата на конкретно законодателство, което ясно да очертава прилагането на възстановителното правосъдие в Испания, в страната са разработени важни възстановителни инициативи и програми. Медиацията с непълнолетни и възстановителното правосъдие, се използват широко в системата на наказателното правосъдие, възприемайки подход, ориентиран към жертвите, и правещо го подходящо и за жертвите на престъпления от омраза, като специално трябва да се подчертае Програмата за многообразие. Някои регионални правителства също имат свои собствени програми за възстановително правосъдие, като например правителството на Каталуня, което предлага такива услуги на всеки етап от наказателното производство. Въпреки че тези служби нямат специфични протоколи или програми за престъпления от омраза, те се основават на индивидуални интервенции, които могат да бъдат приложени към (анти-ЛГБТ) престъпления от омраза.

Основната цел на програмата за възстановително правосъдие на каталунското правителство, управлявана от Област за обезщетение и подкрепа на жертвите (Министерство на правосъдието), е да се работи с едновременно с извършителя и жертвата, както и с други лица, евентуално са засегнати, за да се поправят причинените вреди и да се постигне решение от справедлива и балансирана гледна точка. Най-често възстановителното правосъдие се изисква от съдебните органи и в много по-малка степен от самите страни. Резултатите могат да включват възстановяване на отношенията между страните, извинения и признание от страна на извършителя и изпълнение на услуга, която е била договорена по време на срещата. Когато жертвата не желае да контактува с извършителя на престъплението, в рамките на тази програма има възможност за провеждане на интервю с жертвата. По време на възстановителното интервю, провеждано от професионални медиатори, жертвите имат възможност да говорят за своя конфликт и своите нужди като жертви с цел да постигнат положителна преоценка на вредата, която

са изпитали. Интервюто се провежда под формата на пространство за активно слушане, така че жертвите да могат да обяснят какво им се е случило, как са се чувствали и от какво се нуждаят и какво очакват от правосъдието. Много малко престъпления от омраза - поне тези, които са класифицирани като такива - се обръщат към тази програма.

Що се отнася до програмите, които работят с правонарушители, Програмата за многообразие (Programa Diversidad) е доброволна за лицата, които са в затвора, и задължителна за тези, които са осъдени на алтернативни наказания и мерки за престъпления, свързани с омраза, враждебност, дискриминация или насилие. Инициативата е пионерска психообразователна програма, състояща се от около 50 сесии - първо индивидуални, а след това групови - за борба с ксенофобията, хомофобията и други престъпления от омраза. Програмата съществува в седем испански затвора и има за цел да намали процента на рецидивизъм чрез насърчаване на превъзпитанието и реинтеграцията. Първата фаза е фаза на оценка, последвана от втората фаза, посветена на терапевтичния процес. През това време се разглеждат теми като нетолерантност, ниско самочувствие и предразсъдъци. Третата фаза включва оценка на процеса, а в последната фаза възстановителното правосъдие може да изиграе роля чрез среща между жертвата и извършителя.

Програма "Разнообразие" е насочена към лица, осъдени за извършване на престъпление от омраза, съгласно член 510 от Наказателния кодекс, както и към лица, осъдени за други престъпления, но наказани с утежняващи обстоятелства за престъпление от омраза, а именно поради расистки, антисемитски или други дискриминационни причини (сред които са включени сексуалната ориентация или идентичност). Въпреки че извършителите на престъпления от омраза са основната целева група, няма данни за конкретни интервенции по отношение на анти-ЛГБТ престъпления от омраза. За програмата "Разнообразие" специално внимание беше отделено на жертвите на престъпления от омраза още при нейното разработване. Според Министерството на вътрешните работи по време на разработването на тази програма различни групи жертви на престъпления от омраза и социални субекти са допринесли със своя опит и мнения, като са разсъждавали върху причинените вреди и последващите лични и социални последици.

ОБНАДЕЖДАВАЩИ СТРАТЕГИИ ОТ СТРАНА, КОЯТО НЕ УЧАСТВА В ПРОЕКТА (ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО)

ПРОЕКТ “ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ОТ ОМРАЗА” В ЦЕНТЪРА ЗА МЕДИАЦИЯ В САУТУЪРК, ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО

Проектът “Престъпления от омраза” е създаден, за да се занимава предимно с докладвани конфликти в местните общности, в които роля играят омразата или предразсъдъците. Могат да се използват както непреки, така и преки форми на медиация в общността. Случаите могат да дойдат от различни организации и институции, включително полицията, жилищните асоциации, звената за борба с противообществените прояви и самите страни. В много случаи случаите, които пристигат в центъра за медиация, са ескалирали в продължение на продължителен период от време. Инициативата има няколко цели: (1) проучване на въздействието, което междуличностните конфликти оказват върху участниците в тях, чрез приобщаващ диалог; (2) по-добро разбиране на ролята на предразсъдъците в конфликта; и (3) постигане на съгласие за задоволителни решения. Често се стига до писмени споразумения, в които се посочва какво е трябвало да изпълни всяка от страните след медиацията (често обещание да спре да се занимава с реч на омразата).

Процесът започва с отделни срещи с всяка от страните за първоначален разговор за медиацията и нейното значение. Често медиаторите след това провеждат второ обаждане или среща преди провеждането на медиацията. Подобна подготвителна фаза позволява на страните да разговарят за своите очаквания и готовност, като вземат предвид потенциалните ползи и рискове. На този етап медиаторът информира страните, че целта е по-скоро разрешаване, отколкото обсъждане на конфликта.

Въпреки че проектът “Престъпления от омраза” има ясна възстановителна насоченост, той не може да се счита за пълноценно възстановително

правосъдие, по-специално поради неуспеха му да насърчи поемането на отговорност от извършителя. Това се дължи на подхода да не се поставят етикети на страните, който също има своите предимства. В резултат на това обаче нарушителят може да не поеме отговорност за предполагаемото нарушение преди срещата. Подобен подход води и до по-малък шанс нарушителят да предприеме стъпки за обезщетяване на потърпевщата страна. При престъпленията от омраза, обаче, дефинирането на страните като „заинтересовани страни“, може да отговори по-добре на въпросите, свързани с многопластови спорове, при които извършителят може да е бил и жертва, и обратно. Подобна възможност винаги трябва да се проверява, когато се подготвят страните за процесите на възстановително правосъдие.

Въпреки този недостатък по отношение на признаването на вината и поемането на отговорност от страна на извършителя, възстановителното правосъдие и възстановителните подходи могат да бъдат описани по-скоро като подпомагащ фактор при поправяне на вредите, отколкото да се разчита на тях за пълно възстановяване на щетите. Въпреки това, тази практика показва положителни резултати при престъпления, свързани с омразата. Изследването установи ясни доказателства за намаляване на страха и тревожността в резултат на участието в проекта.¹ Освен това възможността за изразяване помага на извършителите да видят въздействието на предразсъдъците върху жертвата. Откритият диалог също така позволява на медиатора да повдигне въпроса относно идентичността и как тя играе роля в по-големия конфликт. Нуждата да се чуе, че извършителят ще се въздържа от бъдещи престъпления, е особено важна в случаите на престъпления от омраза и са необходими осезаеми доказателства, за да могат жертвите да престанат да се чувстват застрашени. Инакрая, ролята на медиатора също може да има положително въздействие върху жертвата. До началото на процеса на медиация много жертви са се сблъскали с властите и други лица, които не са приемали сериозно техните преживявания. Съществуват доказателства, че проектът за престъпления от омраза е помогнал на жертвите да се почувстват признати и да не бъдат повече маргинализирани, което също е спомогнало за тяхното възстановяване.

ПОЛИЦИЯ БРАЙТЪН И ХОУВ: RESTORE DIVERSITY, ОБЕДИНЕНО КРАЛСТВО

От 2015 г. насам Брайтън и Хоув се ангажира да бъде град с фокус върху превенцията и възстановителното правосъдие, прилагайки Партньорство за обществена безопасност, съставено от местни власти,
¹ Walters, M. (2014). Hate Crime and Restorative Justice: Exploring Causes, Repairing Harms. Oxford: Oxford University Press.

полиция, доставчици на жилища, представители на психичното здраве и социалните грижи и др. Партньорството е резултат от провежданите успешни срещи между жертви и извършители, както и от желанието да се съсредоточи върху работата по ранна интервенция и превенция извън рамките на наказателното правосъдие. Принципите, които ръководят дейностите в Брайтън и Хоув, са възстановително правосъдие, доброволност, неутралност, достъпност, безопасност и уважение. С декларация, управлението на града информира, че на всички лица и общности, които са претърпели вреди от престъпление или конфликт, ще бъде предложена възможност да се включат във възстановителни услуги, за да поправят причинените вреди.

Въпреки че целевата аудитория се простира отвъд тези, които са пострадали от престъпления от омраза, на жертвите на тази форма на конфликт се обръща внимание чрез тази инициатива. Създаденият екип за обществена безопасност провежда както преки, така и много непреки интервенции. В резултат на това стана ясно, че възстановителните кръгове могат да окажат голямо въздействие върху тези, които са пострадали от инциденти от омраза и престъпления от омраза. Екипът също така подпомага срещите по косвен път, когато жертвата не желаете да общува пряко с извършителя или когато извършителят не можеше да бъде идентифициран. Фасилитаторите са избирани въз основа на опита си в работа с престъпления от омраза, тъй като тези престъпления попадат в обсега на техните медиаторски задължения.

Като част от проекта за възстановително правосъдие Restore DiverCity дава възможност на извършителите на престъпления да разговарят директно с жертвите, за да разберат напълно последиците от действията си и, когато е възможно, да възстановят щетите. В един от документираните случаи тийнейджър, който е бил нападнат от петима агресори, които са го нарекли с хомофобски термини, решава да приложи възстановителния подход. Вместо да подаде сигнал в полицията, той е написал специално писмо, което било прочетено от координатор по възстановително правосъдие пред извършителите и техните родители. Тази схема също така позволява на жертвите да разговарят с извършителите чрез WhatsApp или да бъдат прочетени изявления от тяхно име. Инициативата признава, че макар наказателното преследване да е възможност, възстановителното решение насърчава преодоляването на предразсъдъците и заученото поведение и позволява да се обясни какво означава да бъде нападната личността ти. Програмата дава приоритет преди всичко на нуждите на жертвата и общността при разрешаването на конфликта и впоследствие им позволява да решат да изпратят послание, че подобно поведение няма да бъде толерирано.

К. СТРАТЕГИИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТАТА В МРЕЖА И СЪТРУДНИЧЕСТВОТО

К

Сътрудничеството е от основно значение за повишаването на достъпа на жертвите на анти-ЛГБТ престъпления от омраза до възстановително правосъдие, като в перспектива, сътрудниците трябва да се стремят да се борят с предразсъдъците, за да се гарантира, че няма да се стигне до вторична виктимизация и изразяване на несъзнателни предразсъдъци. Могат да бъдат създадени правни механизми за насърчаване на сътрудничеството. Например, както бе отбелязано по-рано, в Белгия циркулярно писмо (Col13/2013), което разглежда възстановителното правосъдие в рамките на разследването и наказателното преследване в случаи на престъпления от омраза, предоставя насоки за полицията и прокуратурата при работа със случаи на престъпления от омраза и дискриминация, като се споменава използването на възстановителна медиация като първа реакция. На полицията и прокурорите се предоставят и насоки за това как да оценяват и класифицират престъпленията от омраза, за да се повиши качеството на докладване на тези случаи. Работна група по документа участва в мониторинга на въздействието на този механизъм. Този подход - а именно създаването на платформа, в която ключовите участници да се събират заедно и да обсъждат както това, което работи, така и възникващите предизвикателства - може да послужи и като важен инструмент за работа в мрежа за увеличаване на достъпа до възстановително правосъдие.

Такива документи предоставят повече насоки за използването на медиацията и съчетават правната рамка с обучения за полицаи и прокурори, така че те да разберат напълно защо възстановителната реакция може да бъде най-добрият вариант, и да се популяризира предлагането и достъпът до възстановително правосъдие. Такива механизми могат да допринесат положително за промяна на културата и поведението на ключовите правоприлагащи органи.

Друг пример на местно ниво може да се намери в Полша, също описан по-горе. В стремежа си да стане партньор в рамките на работната група на Европейския форум за възстановително правосъдие за възстановителни градове, кметът на Вроцлав създава екип за възстановително правосъдие. Екипът обединява представители на общината, районните съдилища, пробационните служители, общинската полиция и неправителствения сектор с цел насърчаване на възстановителното правосъдие и осигуряване на гладко сътрудничество между тези структури. Някои от членовете смятат, че подкрепата от страна на местните власти е от решаващо значение, за да могат жертвите на анти-ЛГБТ престъпления от омраза, юда се включат в практиките на възстановителното правосъдие, и заявяват, че свързаните с общината програми за възстановително правосъдие са готови да профилират дейностите си, така че да са включващи за ЛГБТ хората. Понастоящем ЛГБТ активистките кръгове си сътрудничат с екипа на възстановителното правосъдие.

Обученията несъмнено имат способността да изискват от практикуващите възстановително правосъдие да отчитат уникалността на вредата, основана на омраза, и да изискват от защитниците на ЛГБТ жертвите да обмислят алтернативни начини за разрешаване на конфликта по изцяло възстановителен начин. Тези обучения ще бъдат особено ефективни, когато използват уменията и знанията на другите, а именно като позволяват изучаването на натрупания опит.

Едно от препоръчаните обучения е обучението LetsGoByTalking за възстановително правосъдие и престъпления от омраза, което частично (Модул 1 и 2) е достъпно на уебсайта на проекта: www.letsgobyalking.eu. Целевите групи, към които е насочено обучението са ЛГБТ специалисти, служители на правосъдни агенции, затвори, пробационни служби и обществени организации, които могат да бъдат ангажирани със случаи на анти-ЛГБТ престъпления от омраза, и се нуждаят от основни знания и умения.

В сайта има общо три модула:

Модул 1 разглежда ЛГБТ и престъпленията от омраза срещу ЛГБТ. Раздел 1а предоставя общи познания за ЛГБТ и ЛГБТ терминологията. В него се обяснява понятието “престъпление от омраза” и неговото въздействие върху жертвите и нуждите на жертвите. Раздел 1б предоставя информация

за положението на ЛГБТ общността в конкретната държава, националното законодателство и политики за защита на жертвите на анти-ЛГБТ престъпления от омраза, социални инициативи за овластяване на ЛГБТ хората, както и информация за ЛГБТ организации.

Модул 2 разглежда възстановителното правосъдие. Раздел 2а предоставя общи познания за историята, философията, принципите и ценностите на възстановителното правосъдие, както и за доказателствата за неговата ефикасност. Раздел 2б предоставя специфична за страната информация за националното законодателство относно възстановителното правосъдие и наличните програми и организации за възстановително правосъдие.

Модул 3 е последният модул, в който максимум 12 участници се включват в (онлайн) интерактивна програма. Обучител улеснява взаимодействието и учебния процес на отделните участници. За тази цел се предоставя подробно ръководство за обучение. В Модул 3 участниците прилагат знанията от Модули 1 и 2 към разработен казус. Те практикуват възстановителен и чувствителен към ЛГБТ подход. Целите на Модул 3 са:

- ▶ повишаване на осведомеността;
- ▶ да помогне на професионалистите да развият положителни нагласи към използването на програми и практики за комуникация при престъпления от омраза срещу ЛГБТ;
- ▶ да предостави на професионалистите знания за това как да прилагат възстановителния подход в работата си с жертви на престъпления от омраза срещу ЛГБТ.

И накрая, важна институция, която е от решаващо значение за усилията за сътрудничество, са университетите/училищата, особено тези, които обучават бъдещи професионалисти, които ще работят с жертви и извършители на анти-ЛГБТ престъпления от омраза. В рамките на тези институции могат да бъдат създадени инициативи, като например бюро за помощ за ЛГБТ хора, кампании за повишаване на осведомеността или образователни методи, които признават необходимостта от възстановителни подходи към конфликтите, възникващи в училищата. Организациите, които подпомагат извършителите на престъпления от омраза, също трябва да бъдат включени, за да предложат експертни познания за причините, поради които се случват тези актове на омраза и дискриминация - познания, които са необходими при разработването на всякакъв вид механизми за реакция.

ЧЕСТО ЗАДАВАНИ ВЪПРОСИ

Извършителите на престъпления от омраза обикновено включват омразата в своята система от убеждения. Дали процедура, която събира на едно място извършителя и жертвата, няма да превърне жертвата в повторна жертва, когато извършителят отново демонстрира тази омраза?

Както винаги при възстановителното правосъдие, благополучието и безопасността на страните са приоритет. Извършителите на престъпления от омраза често не са привърженици на крайни идеологии, а правилната оценка може да гарантира, че жертвата няма да бъде допълнително травмирана. Често извършителите на престъпления от омраза извършват такива деяния поради собствените си страхове, невежество, гняв и отегчение, или търсят начини да получат усещане за власт и да отговорят на предполагаемите заплахи за начина им на живот. Често те може да не възприемат деянието като престъпление, свързано с дискриминация, или може то дори то да не е отражение на собствената им ценностна система. Платформа за диалог позволява на извършителя да изгради емпатия и да противодейства на дехуманизацията на жертвите, настъпила преди и/или по време на самото деяние.

Какъв е процесът на изграждане на емпатия?

Когато говорим за изграждане на емпатия, имаме предвид да помогнем на някого да мисли и да се чувства по-свързан с вътрешния живот на друг човек. Разбираемо е, че това е много труден процес, който не може да бъде постигнат в рамките на една среща, но възможността за диалог може да помогне на страните да разберат през какво преминава другият човек – са първите стъпки към емпатията. Въпреки че страните често идват от различни среди, емпатията, която хората имат способността да изпитват, често може да надделее или да противодейства на предразсъдъците,

които притежават извършителите на престъпления от омраза. Особено когато извършителите се сблъскват с травмата на жертвата, те вероятно ще изпитват съчувствие към тези, на чието страдание са свидетели. Говоренето за претърпяната вреда също може по естествен начин да предизвика разкаяние у извършителя и да помогне на страните да намерят общ език. В най-добрия случай процесът ще позволи на страните да получат признание за културните различия и различията в идентичността.

Изглежда малко вероятно жертвата да иска да се срещне с извършителя на престъплението. Дали това не е причината за малкия брой жертви, които имат достъп до процедурите на възстановителното правосъдие?

Когато възстановителното правосъдие е представено по начин, който е неясен за страните, те вероятно ще отхвърлят предложението. Проучванията, проведени както в рамките на проекта LetsGoByTalking, така и на други места, показват, че жертвите и извършителите на престъпления вероятно ще приемат предложението, ако то е отправено в подходящия момент от процеса на възстановяване и с предоставяне на подходяща информация. За съжаление, продължаваме да сме свидетели на това, че на жертвите всъщност не се предоставя информация, защото често сезиращите органи имат свои собствени причини да не информират страните или организациите за опциите за възстановително правосъдие за даден случай.

Когато говорим за стратегии за възстановително правосъдие и престъпления от омраза, наистина ли е необходимо да има отделна програма само за жертвите на престъпления от омраза?

Проектът LetsGoByTalking показва, че ако агенциите за възстановително правосъдие и организациите, занимаващи се с престъпления от омраза, са в състояние да си сътрудничат или да разберат спецификата на вредата, причинена от посегателство върху личността на жертвата, е възможно да се работи с жертвите в рамките на съществуващите програми за възстановително правосъдие.

Трябва ли да прилагаме “мек” подход към престъпленията от омраза, когато последиците от тях могат да бъдат толкова тежки за жертвите?

CONCLUDING THOUGHTS

M

Съществува погрешно схващане, че възстановителното правосъдие е “мека” реакция за справяне с престъпленията. В много отношения то изисква повече от извършителя на престъплението и не е задължително да пропуска наказателен компонент. В същото време социалното осъждане чрез наказателният закон, е от решаващо значение за подчертаване на факта, че дискриминацията и омразата трябва да бъдат осъждани и едното не трябва да изключва другото. Възстановителното правосъдие обаче гарантира, че причинените вреди са отстранени, и може да помогне за оспорване на основните причини за предразсъдъците както на индивидуално, така и на общностно равнище.

Работя в организация за възстановително правосъдие и бих искала да намеря начини да работя със случаи на престъпления от омраза срещу ЛГБТ. Какъв съвет имате за мен?

В [държава] има няколко важни организации за възстановително правосъдие. [моля, представете 2-3 изречения за това как работи това във вашата страна]

Работя в организация, която се стреми да подобри положението на жертвите на престъпления от омраза, и бих искала да намеря начини да работя в областта на възстановителното правосъдие. Какъв съвет имате за мен?

В [държава] има различни организации, които предоставят услуги в областта на възстановителното правосъдие. [моля, представете 2-3 изречения за това как това се случва във вашата страна]

Къде мога да намеря повече информация за възстановителното правосъдие и престъпленията от омраза срещу ЛГБТ?

Къде мога да намеря повече информация за възстановителното правосъдие и престъпленията от омраза срещу ЛГБТ?

- ▶ <https://LetsGoByTalking.eu>
- ▶ <https://safetobe.eu/>
- ▶ <https://www.southwarkmediation.co.uk/projects/hate-crimes-project/>
- ▶ <https://why-me.org/campaigns/hate-crime-restorative-justice/>

Този преглед предлага обобщени констатации от проекта LetsGoByTalking с цел да предостави на читателя повече информация за област, която все още се нуждае от допълнително проучване и разбиране. Макар че осигуряването на подход, ориентиран към жертвите, действително може да доведе до по-положителни преживявания на последствията за жертвите, това трябва да се прави със съзнанието, че жертвите, които страдат от вреди, насочени към тяхната идентичност, са уникална група. Особено уязвимият им статус, при който е вероятно да са изпитали чувство на неоправданост в по-голяма степен, отколкото други, не-ЛГБТ жертви на сходни престъпления, изисква някаква форма на сътрудничество между професионалисти, идващи както от организации с експертен опит по темата, така и от работещите в областта на наказателното правосъдие. В допълнение към онлайн модула за обучение, който се предлага по тази тема, запознаването със съществуващите организации е още една стъпка към укрепване на възстановителната реакция за жертвите на анти-ЛГБТ престъпления от омраза.

Моля, включете тук връзки към съответните организации във вашата страна

LET'S GO BY TALKING

www.letsbygobytalking.eu

PROJECT COORDINATOR

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

PROJECT PARTNERS

EUROPEAN
FORUM FOR
RESTORATIVE
JUSTICE

Uniwersytet
Wrocławski

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI BRESCIA

bilitis

Universitat
de Girona

Funded by the European Union's Justice Programme (2014-2020).

The content of this document represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.